

Pradžia>Kreipimasis į teismą>Teisinė pagalba

Civilinės teisenos srityje nebaigtos procedūros ir procesai, pradėti iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, bus tęsiami pagal ES teisę. Remiantis abipusiu susitarimu su Jungtine Karalyste, atitinkama su Jungtine Karalyste susijusi informacija E. teisingumo portale bus saugoma iki 2024 m. pabaigos.

Teisinė pagalba

Anglija ir Velsas

1 Kokios išlaidos yra susijusios su teismo procesu ir kas paprastai turi jas padengti?

Išlaidos priklauso nuo tikslaus bylos pobūdžio. Advokatai patiria išlaidas remdamiesi konkrečiu savo klientų įgaliojimu; išlaidos gali apimti pačių advokatų mokesčius ir sumas, skirtas žyiniams mokesčiams, ekspertizėms ir kt. panašioms išlaidoms apmokėti. Jeigu klientas laimi bylą, jam gali pavykti susigrąžinti kai kurias arba visas šias išlaidas iš bylą pralaimėjusios šalies, tačiau jeigu jis bylą pralaimi arba bylą pralaimėjusi šalis negali sumokėti, galiausiai advokato išlaidas turi padengti pats klientas. Bylos nagrinėjimo pabaigoje teismas, atsižvelgdamas į visas bylos aplinkybes, nusprendžia, kas turėtų apmokėti išlaidas. Nors apskritai bylą pralaimėjusiai šaliai nurodoma sumokėti bylą laimėjusios šalies išlaidas, galioja daug šio principo išimčių.

2 Kas konkrečiai yra teisinė pagalba?

Civilinėse bylose teikiama įvairių lygmenų pagalba:

teisinė pagalba, apimanti pradinę konsultaciją ir pagalbą sprendžiant bet kurią teisinę problemą;
pagalba teisme, apimanti pagalbą teismo procese, kai visapusiškas atstovavimas yra neprivalomas;
sutuoktinių taikinimas, kai nepriklausomas, profesinę kvalifikaciją turintis tarpininkas padeda jums pasiekti susitarimą tokiais klausimais:
vaikams taikoma tvarka tėvams pradėjus gyventi skyrium (kartais vadinama globos teisėmis, vaiko gyvenamąja vieta arba teise bendrauti su vaiku);
vaiko išlaikymo išmokos;
finansai (pavyzdžiui, kaip susitarti dėl būsto, santaupų, pensijų, skolų); taip pat
atstovavimas teisme arba tribunele.

Teisinis atstovavimas apima teisinį atstovavimą proceso šaliai arba asmeniui, ketinančiam pradėti procesą. Tai yra lygmuo, kuriuo labiausiai tikėtina, kad bus sprendžiamos skubios šeimos bylos ir kitos bylos, kurios gali būti finansuojamos viešosiomis lėšomis. Ši pagalba teikiama dviem formomis: pagalba atliekant tyrimą ir visapusiškas atstovavimas.

3 Ar turiu teisę gauti teisinę pagalbą?

Teisinės pagalbos agentūros finansavimą gali gauti tik asmenys, turintys teisinę problemą, patenkančią į teisinės pagalbos teikimo sritį. Pilietybė ar gyvenamoji vieta netikrinama.

Be to, būtina, kad pareiškėjai:

turėtų mažas pajamas, gautų tam tikras išmokas ir turėtų mažai santaupų arba turto (toliau – lėšų kriterijus) ir
įrodytų, kad bylos aplinkybėmis yra pagrįsta jiems skirti teisinę pagalbą (bylos esmės kriterijus).

Lėšų kriterijus

Nagrinėdama tinkamumą gauti teisinę pagalbą, Teisinės pagalbos agentūra apsveria asmens finansines aplinkybes. Siekiant gauti tiek teisinę pagalbą, tiek teisinį atstovavimą, taikant lėšų kriterijų vertinamos bendrosios mėnesinės asmens pajamos, mėnesinės disponuojamos pajamos ir disponuojamas kapitalas. Jeigu asmuo gauna tam tikras su pajamomis susietas socialinio draudimo išmokas, vadinamąsias susietąsias išmokas, jis automatiškai atitiks pajamų kriterijų, tačiau kapitalas vis tiek turės būti vertinamas.

Susietosios išmokos – tai, be kita ko:

parama pajamoms (IS)
pajamomis grindžiama darbo ieškančio asmens pašalpa (JSA)
universalus kreditas (UC)
pensijų kredito garantijos kredito elementas (GC)
su pajamomis susieta įsidarbinimo ir paramos išmoka (ESA).

Jeigu asmuo gauna finansinę paramą iš Nacionalinės prieglobsčio paramos tarnybos (NASS) pagal 1999 m. Imigracijos ir prieglobsčio įstatymo 4 arba 95 straipsnį, jis kontroliuojamos darbo jėgos imigracijos ir prieglobsčio klausimais ir skundų aukštesniojo lygmens tribunolams atvejais laikomas atitinkančiu ir pajamų ir kapitalo kriterijus.

Pajamų kriterijus netaikomas tam tikrų rūšių bylose, įskaitant:

apeliacinius skundus psichikos sveikatos tribunolui;
vaikų globos klausimus;
tarptautinio vaikų grobimo bylas.

Bylos esmės kriterijus

Teisinės pagalbos prašymai taip pat vertinami pagal bylos esmės kriterijų, t. y. ar bylos aplinkybėmis pagrįsta asmeniui skirti teisinę pagalbą.

Teisinės pagalbos socialinės tarnybos (DLAC) direktorius apsveria tokius dalykus:

ar tikėtina bylos baigtis yra proporcinga bylos iškėlimo išlaidoms;
ar byla susijusi su platesniu viešuoju interesu;
ar privačiai mokantis kuklių galimybių klientas būtų pasirengęs išleisti savo pinigus bylai iškelti ir
ar asmens teisės būtų pažeistos, jeigu jam nebūtų suteikta teisinė pagalba.

4 Ar teisinė pagalba teikiama visų rūšių bylose?

Teisės sritys, kuriose gali būti skirta teisinė pagalba, išdėstytos 2012 m. Teisinės pagalbos, nuosprendžių skelbimo ir bausmių skyrimo nusikaltėliams įstatymo 1 sąrašo 1 dalyje.

Tai yra:

viešojo šeimos teisė, susijusi su vaikų apsauga;

privatinė teisė, kai esama smurto namuose arba smurto prieš vaikus įrodymų, vaikų grobimo bylos, priverstinės santuokos apsaugos bylos ir bylos, kurių šalis yra vaikas;

skolos, kai kyla pavojus asmens būstui. Tai apima teisės naudotis būstu atėmimą, nurodymus parduoti būstą ir savanorišką bankrotą, kai į asmens turtą įtraukiamas jo būstas;

būstas, kai kyla pavojus asmens būstui arba asmuo yra benamis. Tai apima būsto perėmimą, asmens iškeldinimą, nuomojamo būsto blogą būklę, kai bloga pastato būklė kelia didelį pavojų sveikatai arba saugai, taip pat pagalbą benamiams ir asocialaus elgesio bylas;

priežiūra namuose;

ieškiniai prieš valdžios institucijas;

psichikos sveikata ir veiksniai;

teisminė peržiūra;

specialūs švietimo poreikiai;

prieglobsčio prašymai ir apeliaciniai skundai;

imigrantų sulaikymas;

diskriminacija;

gydytojų aplaidumas, kai vaikas patiria neurologinį sužalojimą ir todėl įgyja sunkią negalią nėštumo, gimdymo arba pogimdyminių laikotarpiu;

imigracija, kai esama smurto namuose problemų, vyksta procesas Specialiojoje imigracijos skundų komisijoje arba sprendžiamas prekybos žmonėmis, vergijos, tarnystės ar priverčiamojo darbo sukeltos problemos;

socialinės išmokos, tačiau tik dėl apeliacinių skundų teisės klausimais aukštesniojo lygmens tribunolui, Apeliaciniam teismui arba Aukščiausiam Teismui. Kitose srityse teisinė pagalba gali būti teikiama, jeigu įvykdomas „išimtinio atvejo finansavimo“ kriterijus, kaip išdėstyta 2012 m. Teisinės pagalbos, nuosprendžių skelbimo ir bausmių skyrimo nusikaltėliams įstatymo 10 straipsnyje.

5 Ar yra specialių procedūrų, taikomų ypatingais atvejais?

Neatidėliotina pagalba teikiama dėl skubaus atstovavimo teisme, pavyzdžiui, siekiant apsaugoti asmenis ir (arba) jų vaikus nuo smurto šeimoje. Privatinės šeimos teisės byloje, apimančiose smurtą šeimoje, jums dažniausiai teks pateikti įrodymus, jog buvo kilusi rizika, kad buvęs partneris jums arba jūsų vaikams padarys žalos.

Įrodymų galite prašyti iš:

- teismų;
- policijos;
- tarpinstitucinės rizikos vertinimo konferencijos (MARAC);
- socialinių tarnybų;
- sveikatos specialisto, pavyzdžiui, gydytojo, slaugytojo, akušerio, psichologo ar slaugytojo su papildoma medicinos kvalifikacija;
- prieglaudos vadovo;
- paramos smurto namuose aukoms tarnybos;
- banko, pavyzdžiui, dėl kredito kortelių ataskaitų, paskolų dokumentų ir išrašų;
- darbdavio, švietimo arba mokymo paslaugų teikėjo;
- jūsų gautų išmokų teikėjo.

Teisės konsultantai, turintys teisinės pagalbos teikimo sutartį, gali kreiptis dėl skubaus teisinio atstovavimo skubiems teisiniams veiksams atlikti. Dėl teisinės pagalbos einamiesiems darbams atlikti vis tiek reikia kreiptis įprastu būdu.

6 Kur galiu gauti teisinės pagalbos prašymo formą?

Visi teisės konsultantai, tiek turintys teisinės pagalbos teikimo sutartį, tiek jos neturintys, privalo pranešti klientams apie galimybę gauti teisinę pagalbą ir turi suteikti jiems galimybę kreiptis į teisinės pagalbos paslaugų teikėją.

Teisinės pagalbos civilinės teisės srityje paslaugas gali teikti Civilinės teisės konsultacijų telefonu tarnyba, advokatai (solisitoriai ir baristeriai) arba ne pelno organizacijos, turinčios sutartį su Teisinės pagalbos agentūra atitinkamoje teisės srityje. Teisinės pagalbos konsultantus galima rasti atliekant paiešką interneto svetainėje *Find a Solicitor - The Law Society*.

Klientus taip pat galima nukreipti į Civilinės teisės konsultacijų telefonu tarnybą, kad būtų preliminariai nustatyta teisės sritis ir finansinis tinkamumas.

7 Kokius dokumentus reikia pateikti kartu su teisinės pagalbos prašymo forma?

Turėsite pateikti toliau nurodytą savo paties ir savo partnerio (jeigu taikytina) informaciją apie:

- išmokas, įskaitant išmokų gavimo išrašus;
- pajamas, santaupas ir išlaidas, įskaitant atlyginimo lapelius ir banko išrašus;
- nacionalinio draudimo numerius.

Jums taip pat reikės įrodymų, susijusių su jūsų byla, kopijų, pvz.:

- teismo dokumentų;
- santuokos ir gimimo liudijimų (šeimos byloje);
- atitinkamų laiškų.

8 Kam turiu pateikti teisinės pagalbos prašymą?

Pareiškimus asmens vardu pateikia advokatai (solisitoriai), turintys teisinės pagalbos sutartį su Teisinės pagalbos agentūra. Kaip rasti advokatą, žr. pirmiau pateiktą informaciją.

9 Kaip sužinoti, ar turiu teisę į teisinę pagalbą?

Jūsų advokatas jus informuos, ar jūsų teisinės pagalbos prašymas priimtas ir ar jums reikia sumokėti įnašą.

10 Ką turėčiau daryti, jei turiu teisę į teisinę pagalbą?

Jūsų advokatas jums patars.

11 Kas parinks man advokatą, jei turiu teisę į teisinę pagalbą?

Taip (žr. pirmiau pateiktą informaciją), tačiau turite pasirinkti advokatą, turintį sutartį su Teisinės pagalbos agentūra.

12 Ar teikiant teisinę pagalbą padengiamos visos teismo proceso išlaidos?

Jeigu finansavimas skiriamas, jis padengs visas jūsų advokato išlaidas, įskaitant teismo mokesčius, tačiau jūsų gali būti prašoma sumokėti fiksuoto dydžio mėnesinį įnašą, priklausomai nuo jūsų finansinės padėties.

13 Kas padengia kitas išlaidas, jei turiu teisę gauti tik ribotą teisinę pagalbą?

Žr. pirmiau išdėstytą informaciją.

14 Ar teisinė pagalba taip pat apima apeliacinius skundus?

Jeigu pralaimite į teisinės pagalbos teikimo sritį patenkančią bylą, kuri nebuvo finansuojama Teisinės pagalbos agentūros lėšomis, vis tiek galite prašyti finansavimo dėl apeliacinio skundo aukštesnės instancijos teismui. Jūs turėsite atitikti lėšų ir bylos esmės kriterijus.

Jeigu bylą finansavo Teisinės pagalbos agentūra, galite kreiptis, kad būtų atlikta pataisa jūsų finansavimo pažymėjime ir jis būtų taikomas apeliaciniam skundui. Šiuo etapu Teisinės pagalbos agentūra užtikrins, kad jūsų byla vis tiek atitiktų lėšų ir bylos esmės kriterijus.

15 Ar teisinė pagalba gali būti nutraukta nesibaigus teismo procesui (arba net atšaukta po teismo proceso)?

Jeigu teisinio atstovavimo finansavimo laikotarpiu jūsų pajamos ir (arba) kapitalas padidėja, jūs apie tai turite nedelsdamas pranešti Teisinės pagalbos agentūrai ir jūsų lėšos gali būti vertinamos iš naujo. Jeigu jūsų pajamos sumažėja, galite prašyti iš naujo įvertinti jūsų finansinę padėtį ir jūsų įnašas gali būti sumažinamas. Jeigu įgyjate lėšų, pavyzdžiui, paveldite pinigų, parduodate būstą arba laimite loterijoje, kol jūsų bylą finansuoja Teisinės pagalbos agentūra, jūsų gali būti prašoma iš šių lėšų sumokėti tam tikrą savo teisinės pagalbos išlaidų dalį arba jas visas.

Jeigu jums skiriamas finansavimas, jis gali būti skiriamas tik tam tikram darbui, pvz., advokato nuomonei apie jūsų bylą gauti, be to, gali būti nurodyta didžiausia skiriama suma. Jeigu jums reikia išplėsti finansuojamo darbo apimtį arba sumokėti didžiausias galimas išlaidas už darbą, kurį jūsų advokatas gali atlikti, turėsite kreiptis per advokatą.

Teisinės pagalbos agentūra gali nutraukti finansavimą, jeigu laikoma, kad jums nebepagrįsta jį gauti, pavyzdžiui, jeigu atsisakote pagrįsto susitarimo pasiūlymo arba jeigu tampa aišku, kad turite mažesnes perspektyvas laimėti bylą negu buvo tikimasi. Taip siekiama užtikrinti, kad viešosios lėšos nebūtų iššvaistomos tokiu atveju, kai privačiai mokantis klientas veikiausiai atsisakytų imtis tolesnių veiksmų. Jeigu Teisinės pagalbos agentūra svarsto galimybę nutraukti jūsų finansavimą, ji pirmiausia suteiks jums galimybę įrodyti, kodėl ji šio finansavimo neturėtų nutraukti, o jeigu ji vis tiek nuspręs nutraukti finansavimą, jūs turėsite teisę pateikti skundą nepriklausomam teisininkų komitetui. Jeigu finansavimas nutraukiamas, jo lėšomis bus padengiamos jūsų advokatų jau patirtos išlaidos.

Įstatyminis mokesčių

Jeigu dėl bylos baigties jūsų finansinė padėtis pagerėja, jūsų taip pat gali būti paprašyta grąžinti tam tikrą išlaidų dalį arba jas visas. Bylos pabaigoje Teisinės pagalbos agentūra privalo susigrąžinti kuo daugiau išlaidų. Ji pirmiausia atsižvelgs į visus jūsų sumokėtus įnašus ir į visas iš jūsų priešininko susigrąžintas išlaidas. Po to ji susigrąžins likusį trūkumą iš turto ar lėšų, išieškotų ar areštuotų proceso laikotarpiu. Tokiu būdu nesumokėtas išlaidas turėtų grąžinti ir privačiai mokantis klientas, todėl sąžininga, kad finansuojamas klientas, jeigu išgali, turėtų pasiegti taip pat. Tačiau jeigu atitinkamas turtas yra jūsų būstas (arba pinigai, atidėti būstui pirkti), tada mokėjimą galite atidėti, kol būstą parduosite, jeigu sutinkate per laikotarpį iki būsto pardavimo mokėti palūkanas.

16 Ar galiu apskūsti atsisakymą suteikti teisinę pagalbą?

Teisinės pagalbos sutartį turintis advokatas ar konsultantas gali atsisakyti jums atstovauti. Jo sutartyje nustatytos aplinkybės, kuriomis jis gali atsisakyti atstovauti, pvz., kyla interesų konfliktas arba advokatas ar konsultantas neturi teisės atstovauti. Advokatas ar konsultantas turėtų jums nurodyti, kodėl nesiima bylos, tačiau šio sprendimo apskūsti negalima.

Jeigu jūsų prašymą atsisakoma priimti dėl bylos esmės, Teisinės pagalbos agentūra jums praneš apie savo sprendimą ir pateiks paaiškinimą. Šį sprendimą galėsite apskūsti per 14 dienų. Skundas pirmiausia bus peržiūrimas agentūros viduje. Jeigu, apsvarsčiusi skundą, Teisinės pagalbos agentūra nuspręs, kad teisinės pagalbos skyrimo kriterijai yra įvykdyti, ir panaikins sprendimą, prašymas ar pataisa bus priimtas(-a) ir bus išduotas teisinės pagalbos pažymėjimas arba pataisytas pažymėjimas.

Jeigu Teisinės pagalbos agentūra nuspręs, kad teisinės pagalbos skyrimo kriterijai nėra įvykdyti, ir sprendimą paliks galioti, jūs ir jūsų advokatas būsite informuoti apie tai, kodėl taip buvo nuspręsta ir ar turite teisę teikti papildomą skundą Nepriklausomam finansavimo arbitrai.

Jeigu skundas bus perduotas Nepriklausomam finansavimo arbitrai, jis priims sprendimą arba rekomendaciją, remdamasis skundui pagrįsti pateikta informacija ir galiojančiomis teisinės pagalbos reglamentavimo nuostatomis. Prireikus Nepriklausomas finansavimo arbitras gali su jumis susisiekti.

Papildoma informacija

Daugiau informacijos apie teisinę pagalbą pateikta adresu [Gov.uk](https://gov.uk).

Paskutinis naujinimas: 12/07/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.